

УДК 342.9:347.77

DOI <https://doi.org/10.32840/1813-338X-2021.1.16>**Н. П. Капітаненко**

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту організацій та управління проектами
Інженерного навчально-наукового інституту
Запорізького національного університету

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ У СФЕРІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

У статті проаналізовано адміністративно-правові засади державного внутрішнього контролю у сфері реалізації права інтелектуальної власності. Встановлено, що епоха демократичних перетворень в українському суспільстві передбачає чіткість, збалансованість та ефективність функціонування державної влади. Важливе місце в забезпеченні цих вимог посідає державний внутрішній контроль.

Визначено зміст державного внутрішнього контролю у сфері реалізації права інтелектуальної власності, який включає сукупність таких заходів, як спостереження, перевірка й аналіз, що використовують уповноважені органи виконавчої влади та посадові особи для виконання поставлених перед ними завдань.

Правова природа внутрішнього контролю полягає в тому, що здійснювати його можуть лише органи виконавчої влади та посадові особи в межах, які визначені нормами права, з чітким визначенням завдань, сфери, об'єкта, форми та строків контролю і контролюючого органу.

Виявлено завдання державного внутрішнього контролю у сфері реалізації права інтелектуальної власності. З'ясовано, що внутрішній контроль здійснюють органи виконавчої влади відповідно до повноважень, які визначають зміст їхньої діяльності. За сферою діяльності, що підлягає контролю, внутрішній контроль класифікують на внутрішньовідомчий, міжвідомчий і надвідомчий.

Встановлено, що внутрішньовідомчий контроль у галузі інтелектуальної власності передбачає здійснення контрольних дій Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, одним із завдань якого є забезпечення, формування та реалізація державної політики у сфері інтелектуальної власності. Здійснення безпосереднього державного внутрішньовідомчого контролю покладено на державних інспекторів із питань інтелектуальної власності. Міжвідомчий контроль у сфері інтелектуальної власності здійснюють центральні органи виконавчої влади міжгалузевої компетенції – міністерства України та інші центральні органи виконавчої влади (служби, агентства, інспекції). Надвідомчий контроль здійснює Кабінет Міністрів України як вищий орган у системі органів виконавчої влади.

Ключові слова: адміністративно-правові засади, державний контроль, внутрішній контроль, право інтелектуальної власності, реалізація права.

Постановка проблеми. Демократичні процеси, які відбуваються в суспільстві, мають вплив на всі складові частини держави як інституції. Епоха реформування передбачає чіткість, збалансованість та ефективність функціонування державної влади. Важливе місце в забезпеченні цих вимог посідає державний контроль. Модернізаційні перетворення вплинули і на поняття контролю, його зміст, мету, форми та методи. Про важливість контролю для демократичних змін зазначав Г. Кельзен: «Від систематичного

розвитку всіх контролюючих інстанцій суттєво залежить доля сучасної демократії. Тривала демократія неможлива без контролю» [1, с. 108]. У період формування демократичної, соціальної, правової держави в Україні комплексний аналіз питань державного контролю, практики його здійснення актуалізується і викликає підвищений науковий і практичний інтерес у контексті проведених якісних змін, зокрема у сфері реалізації права інтелектуальної власності, з метою оптимізації правозастосовної практики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Змінюючись за змістом і формами, контроль як об'єкт наукового дослідження стимулює аналізувати його правову сутність. Ця проблема відображається у творчих надбаннях українських правників – фахівців з адміністративного права. Основні засади державного контролю розглянуті у працях таких науковців, як: В. Авер'янов, О. Андрійко, В. Беляєв, Ю. Битяк, О. Боровський, С. Братель, В. Гаращук, І. Голосніченко, А. Гурін, Н. Даньшина, Я. Клейменов, Т. Коломоець, Є. Кочерін, Д. Лученко, О. Макаренко, О. Маштакова, С. Ністратов, О. Ноздрачов, В.Опришко, І. Пахомов, О. Петришин, В. Писаренко, В.Сіренко, В.Шаповал, В. Шестак та ін.

Значний внесок у дослідження сфери права інтелектуальної власності зробили такі правники, як: Г. Андрощук, Ю. Бошицький, О. Бутнік-Сіверський, Е. Гаврилов, В. Дозорцев, В. Дроб'язко, Р. Еннан, В. Жаров, А. Кодинець, Л. Комзюк, Н. Мироненко, Л. Новоселова, О. Орлюк, О. Підпригора, О. Світличний, О. Святоцький, О. Харитоновна, О. Харитонов, О. Чомахашвілі, О. Штефан та ін. Окремі питання проблематики контролю у сфері права інтелектуальної власності тією чи іншою мірою досліджували у дисертаційних роботах Є. Булат, Г. Довгань, В. Дмитришин, О. Кадетова, О. Коротун, М. Паладій, Н Троцюк. Утім, враховуючи пошук оптимальної моделі системи державного управління в означеній галузі, усе ж таки проблематика адміністративно-правових засад внутрішнього контролю у сфері реалізації права інтелектуальної власності порушується фрагментарно і потребує подальшого вирішення.

Метою статті є встановлення адміністративно-правових засад державного внутрішнього контролю у сфері реалізації права інтелектуальної власності, а також визначення його змісту, мети й особливостей функціонування у вказаній галузі на основі аналізу нормативно-правових актів, наукових праць і результатів правозастосовної практики.

Виклад основного матеріалу. Розглядаючи адміністративно-правові засади державного контролю у сфері реалізації права інтелектуальної власності, необхідно виходити з розуміння того, що істотні зміни відбулися в державі та суспільстві. Наділяючи владу повноваженнями для вирішення публічних завдань, суспільство надалі постійно перебуває в пошуку балансу між державною владою та врахуванням приватних інтересів. Демократія є найбільш

прийнятною основою для гармонізації відносин між публічною адміністрацією та людиною [2, с. 170]. Вибір стратегії інноваційного розвитку економіки України, позиціонування держави як захисника прав і законних інтересів приватних і публічних осіб призводить до оновлення сутності та призначення контролю загалом та у сфері реалізації права інтелектуальної власності зокрема.

Правники тією чи іншою мірою досліджували проблематику державного контролю у сфері права інтелектуальної власності. Так, Н Троцюк, досліджуючи адміністративно-правовий захист авторських прав, дійшла висновку, що державний контроль є засобом захисту авторських прав і проявляється як складова частина державної діяльності, є виявленням його функцій та обов'язку відповідного державного органу. Сьогодні, визнає науковець, контроль багато в чому є формальним із боку контролюючих органів – «проведення контролю заради контролю» [3, с. 218].

На думку А. Майданевича, котрий розглядав поняття й основні ознаки адміністративно-правової охорони прав інтелектуальної власності, «процес охорони прав інтелектуальної власності в Україні, до якого входить і контроль, є міжгалузевим явищем і включає конституційно-правову, кримінально-правову, цивільно-правову, господарсько-правову, адміністративно-правову та міжнародно-правову складові частини» [4, с. 29].

О. Коротун у процесі встановлення законодавчого регулювання адміністративно-правового забезпечення охорони прав суб'єктів інтелектуальної власності визнає, що «на державу покладено обов'язок шляхом ужиття правових заходів забезпечити загальні правила й обов'язки суб'єктів права інтелектуальної власності у сфері правовідносин інтелектуальної власності» [5, с. 174]. Правники розглядали проблематику державного контролю у сфері інтелектуальної власності фрагментарно, переважно щодо окремих груп об'єктів інтелектуальної власності.

Доцільно зауважити, що зміст державного контролю у сфері реалізації права інтелектуальної власності включає сукупність таких заходів, як спостереження, перевірка й аналіз, які використовують уповноважені органи державної влади та посадові особи для виконання поставлених перед ними завдань.

Аналіз досліджень і публікацій, присвячених висвітленню різних аспектів окресленої

тематики, надає можливість встановити види державного контролю та визначити його правові, інституційні й організаційні засади у сфері реалізації права інтелектуальної власності. В основу класифікації видів контролю можуть бути покладені різноманітні критерії. Науковці, розглядаючи види державного контролю з погляду організаційних взаємозв'язків контролюючого суб'єкта і підконтрольного об'єкта, виділяють зовнішній і внутрішній контроль. Розглянемо більш детально державний внутрішній контроль у сфері інтелектуальної власності.

Внутрішній контроль реалізується в межах організаційної підпорядкованості суб'єктів, котрі здійснюють контроль, і суб'єктів, чия діяльність перевіряється, а за зовнішнього контролю така підпорядкованість суб'єктів відсутня [6, с. 83–84; 7, с. 353; 8, с. 308; 9, с. 307]. Внутрішній контроль у сфері реалізації права інтелектуальної власності здійснюють органи виконавчої влади відповідно до повноважень, які визначають зміст їхньої діяльності. За сферою діяльності, що підлягає контролю, внутрішній контроль уявляється можливим класифікувати на внутрішньовідомчий, міжвідомчий і надвідомчий.

Правові основи здійснення державного контролю у сфері реалізації права інтелектуальної власності заклали Закони України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 5 квітня 2007 р. [10] та «Про особливості здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності щодо фізичних осіб – підприємців і юридичних осіб, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності» від 23 лютого 2012 р. № 4448-VI [11]. Однак, на думку наукової правничої спільноти та представників суб'єктів господарювання, вказані закони не вирішили системно проблеми державного контролю [12, с. 281–282], тому важливе подальше концептуальне вдосконалення Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» з метою вироблення єдиних принципів, підходів, процедур реалізації контролю у сфері господарювання.

Особливої уваги в такій ситуації набуває встановлення мети та завдань державного внутрішнього контролю. Для досягнення мети державного внутрішнього контролю у сфері реалізації права інтелектуальної власності необхідно вирішити такі завдання:

– встановлення фактичного стану справ (об'єктивної інформації) щодо діяльності суб'єк-

тів права інтелектуальної власності та інших учасників правовідносин у вказаній сфері на основі спостереження та перевірки;

– застосування заходів, передбачених чинним законодавством, на основі аналізу отриманої інформації для припинення незаконного розміщення об'єктів авторського права і (або) суміжних прав в Інтернеті та незаконного обігу товарів, вироблених із порушенням прав інтелектуальної власності, зокрема вилучення з обігу контрафактних примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних, вироблених чи імпортованих із порушенням вимог законодавства, а також обладнання та сировини для вироблення лазерних систем зчитування і матриць;

– попередження правопорушень у сфері інтелектуальної власності суб'єктами права інтелектуальної власності та іншими учасниками правовідносин у сфері інтелектуальної власності шляхом перевірки наявності договорів, укладених відповідно до вимог чинного законодавства, на виробництво продуктів – результатів інтелектуальної діяльності, документів складського та бухгалтерського обліку щодо відповідного виду діяльності;

– виявлення причин правопорушень у сфері реалізації права інтелектуальної власності та визначення шляхів подолання недоліків у діяльності;

– видання обов'язкових для виконання приписів щодо усунення порушень законодавства суб'єктами права інтелектуальної власності й іншими учасниками правовідносин у сфері реалізації права інтелектуальної власності;

– застосування до правопорушників у сфері інтелектуальної власності спеціальних заходів, передбачених законодавством;

– розробку та надання пропозицій задля підвищення ефективності державного контролю у сфері реалізації права інтелектуальної власності шляхом удосконалення правових, організаційних, інституційних складників механізму державного управління.

На сучасному етапі формування та становлення внутрішньовідомчого контролю у галузі інтелектуальної власності загальні контрольні функції покладені на Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства (Мінекономіки), статус якого регулюють Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 березня 2011 р. [13], Положення про Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, затвер-

джене Постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 459 (далі – Положення) [14]. Відповідно до Положення одним із основних завдань Мінекономіки є забезпечення формування та реалізація державної політики у сфері інтелектуальної власності (пп. 1 п. 3 Положення). Крім того, Мінекономіки здійснює контроль за дотриманням Національним органом інтелектуальної власності законодавства у сфері інтелектуальної власності, використанням надходжень від справляння зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності (пп. 73 п. 4 Положення), а також здійснює державний нагляд (контроль) за дотриманням суб'єктами господарювання незалежно від форми власності вимог Законів України «Про авторське право і суміжні права» від 23 грудня 1993 р. [15], «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних» від 23 березня 2000 р. [16], «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування» від 17 січня 2002 р. [17] (пп. 78 п. 4 Положення).

Становлення нової інституції у сфері інтелектуальної власності передбачає її забезпечення у правовому, організаційному аспекті та потребує чіткого розмежування функцій Мінекономіки та Національного органу інтелектуальної власності (НОІВ). Відповідно до Концепції реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні [18] впроваджено дворівневу систему правової охорони інтелектуальної власності шляхом створення Національного органу інтелектуальної власності – державної організації, що входить до державної системи правової охорони інтелектуальної власності, визначеної на національному рівні Кабінетом Міністрів України як такої, що здійснює повноваження у сфері інтелектуальної власності, визначені Законом, іншими законами у сфері інтелектуальної власності, актами центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності, та статутом, і має право представляти Україну в міжнародних і регіональних організаціях [19]. З метою прискорення перетворень і вдосконалення державного управління у сфері інтелектуальної власності Кабінет Міністрів України визначив, що державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» вико-

нує функції Національного органу інтелектуальної власності на виконання пп. 1 п. 7 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо створення національного органу інтелектуальної власності» від 16 червня 2020 р. [20]. Дискусійним є питання визначення повноважень Національного органу інтелектуальної власності у шести законах України, які регулюють правовідносини щодо права інтелектуальної власності залежно від об'єкта. На думку автора, позитивним у цій ситуації є те, що повноваження Національного органу інтелектуальної власності визначає закон, а не підзаконний нормативно-правовий акт. Водночас відсутність єдиного закону, який би узагальнив регламентацію відносини управління, в т. ч. й контролю, у сфері інтелектуальної власності не сприяє створенню ефективного механізму державного управління щодо вказаного сегменту суспільного життя.

Здійснення безпосереднього державного внутрішнього контролю за дотриманням суб'єктами господарювання вимог законодавства у сфері інтелектуальної власності у процесі використання об'єктів права інтелектуальної власності покладено на державних інспекторів із питань інтелектуальної власності. Згідно з Положенням про державного інспектора з питань інтелектуальної власності Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства державний інспектор є посадовою особою Мінекономіки, призначається на посаду та звільняється з посади державним секретарем Мінекономіки. Державний контроль здійснюється державним інспектором шляхом проведення планових, позапланових перевірок діяльності суб'єктів господарювання, огляду речей в установленому законом порядку. План проведення перевірок затверджується Мінекономіки [21]. Так, на 2020 рік було заплановано здійснити перевірку діяльності восьми суб'єктів господарювання у сфері інтелектуальної власності [22]. Позапланові перевірки проводяться без попереднього повідомлення суб'єкта господарювання (п. 12 Положення). До участі у проведенні перевірки суб'єкт господарювання може залучати консультантів, експертів та інших фахівців із метою надання роз'яснень і захисту своїх прав і законних інтересів. Акт перевірки складається у день її закінчення у двох примірниках, підписується державним інспектором та усіма особами, котрі брали участь у проведенні перевірки, відповідно один

примірник залишається у суб'єкта господарювання, а другий передається Мінекономіки. До акта перевірки додаються копії всіх документів і матеріалів перевірки, приписи державного інспектора про усунення виявлених порушень, а у разі складення протоколу про адміністративне правопорушення – копія протоколу. Приписи державного інспектора про усунення виявлених порушень можуть бути оскаржені до Мінекономіки або до суду в порядку, визначеному законодавством [21].

З метою вдосконалення інституції державного контролю взагалі й у сфері реалізації права інтелектуальної власності зокрема уряд здійснює політику уніфікації документів, необхідних для проведення контрольних дій органами державної влади та посадовими особами відповідно до встановлених повноважень. Такий підхід надає можливість контролюючим органам здійснити повну, об'єктивну перевірку діяльності підконтрольних суб'єктів із наданням матеріалів, складених за результатами проведеного заходу державного контролю. Так, були прийняті відповідні підзаконні нормативно-правові акти [23–25].

Міжвідомчий контроль у сфері реалізації права інтелектуальної власності здійснюють центральні органи виконавчої влади міжгалузевої компетенції – міністерства України та інші центральні органи виконавчої влади (служби, агентства, інспекції). Цей вид внутрішнього контролю має свої особливості, які полягають у такому. По-перше, міжвідомчий контроль у сфері інтелектуальної власності здійснюють центральні органи виконавчої влади загальної компетенції іншої відомчої належності. Органи, які здійснюють загальний контроль, застосовують інформаційно-аналітичні, статистичні та соціологічні методи. По-друге, орган міжвідомчого контролю «має право перевіряти коло питань, що є вузьким, спеціальним, тобто прив'язане до завдань, які стоять перед цим органом» [26, с. 242–243]. По-третє, повноваженнями здійснювати міжвідомчий контроль наділені спеціалізовані органи державного контролю (служби, агентства, інспекції), діяльність яких регламентується спеціальними нормативно-правовими актами. Найбільш поширеними формами контролю спеціалізованих органів залишаються перевірки, інспектування, ревізії, звіти, дослідження документів за допомогою різних методів. В адміністративно-правовій літературі, визнає О. Андрійко, відсутня загально визнана класифікація форм

державного контролю і зазвичай в основу поділу кладуть непевний критерій: суб'єкт контролю, завдання контролюючого органу чи сферу повноважень підконтрольного суб'єкта [27, с. 187]. Найбільш поширеними формами контролю спеціалізованих органів залишаються перевірки, інспектування, ревізії, звіти, дослідження документів за допомогою різних методів. У процесі контролю виділяють загальні методи (переконання, примусу, координації, колегіальності тощо) та спеціальні методи (заслуховування інформації).

Систему органів державного контролю у сфері реалізації права інтелектуальної власності становлять органи влади, для яких контроль є основним видом діяльності, а саме: Державна податкова служба України, Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, Державна інспекція енергетичного нагляду України.

Систему міжвідомчого державного контролю у сфері реалізації права інтелектуальної власності становлять такі органи виконавчої влади: Міністерство культури України, Міністерство охорони здоров'я України, Міністерство оборони України, Міністерство фінансів України, Національна поліція України, Служба безпеки України, Антимонопольний комітет України, Державне агентство України з питань кіно, Державна митна служба України, Державна податкова служба України, Державна інспекція енергетичного нагляду України, Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів.

Надвідомчий контроль у сфері реалізації права інтелектуальної власності здійснює Кабінет Міністрів України як вищий орган у системі органів виконавчої влади. Відповідно до п. 9 ст. 116 Конституції України Кабінет Міністрів України «спрямовує і координує роботу міністерств, інших органів виконавчої влади» та «здійснює виконавчу владу безпосередньо та через міністерства, інші центральні органи виконавчої влади <...> спрямовує, координує та контролює діяльність цих органів» згідно із Законом України «Про Кабінет Міністрів України» від 27 лютого 2014 р. (ст. 1) [28]. Кабінет Міністрів України, здійснюючи контрольні функції, використовує такі методи, як: статистичний, інформаційно-аналітичний, соціологічний, прогнозування, експертизи, моделювання, заслуховування звітів і відповідей на запитання, виїзд на об'єкт контролю для ознайомлення з фактичним станом справ

Висновки і пропозиції. Підсумовуючи, визнаємо, що реалізація поставлених завдань у процесі формування демократичної та правової держави потребує якісно нових підходів до розуміння стратегії державного управління та її впровадження, контролю за здійсненням і правових механізмів регулювання суспільних відносин, зокрема у сфері реалізації права інтелектуальної власності.

Вважаємо адміністративно-правовими засадами державного контролю у сфері інтелектуальної власності сукупність адміністративно-правових норм, які регламентують відносини між публічною адміністрацією та суб'єктами правовідносин в окресленому сегменті суспільних відносин стосовно встановлення відповідності діяльності зазначених суб'єктів чинним правовим нормам.

Налагодження реального контролю за діяльністю суб'єктів права інтелектуальної власності та інших учасників правовідносин у зазначеній галузі є актуальною проблемою. Ретельного аналізу потребує чинне законодавство щодо узгодження норм права різних нормативно-правових актів, які регулюють відносини у сфері інтелектуальної власності, для уникнення конкуренції та колізії. Проблематика державного внутрішнього контролю потребує подальшого дослідження з метою вдосконалення його правових, інституційних та організаційних засад.

Список використаної літератури:

1. Кельзен Г. Про сутність і цінність демократії / пер. з нім. О. Мокровольського. ВНТЛ-Класика, 2013. 140 с.
2. Yang Y. The Course of Democratization under Globalization. *Journal of Politics and Law*. 2011. Vol. 4. № 2. P. 170–173.
3. Троцюк Н.В. Адміністративно-правовий захист авторських прав. *Часопис Київського університету права*. 2015. № 1. С. 216–219.
4. Майданевич А. Поняття й основні ознаки адміністративно-правової охорони прав інтелектуальної власності. *Підприємництво, господарство і право*. 2015. № 10. С. 28–31.
5. Коротун О.М. Законодавче регулювання адміністративно-правового забезпечення охорони прав суб'єктів інтелектуальної власності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 5. С. 174–177.
6. Студеникин С.С. Советское административное право : учебник / под ред. С.С. Студеникин. Москва : Юрид. изд-во НКЮ СССР, 1945. 148 с.
7. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник : у 2 т. Т. 1. Загальна частина /

- ред. кол. : В.Б. Авер'янов. Київ : Видавництво «Юридична думка», 2004. 584 с.
8. Курс адміністративного права України : підручник / В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко, І.Д. Пастух, В.Д. Сущенко та ін. Київ : Юрінком Інтер, 2013. 872 с.
 9. Гриценко І.С. Становлення і розвиток наукових поглядів на основні інститути вітчизняного адміністративного права : монографія. Київ : Київ. ун-т, 2007. 335 с.
 10. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : Закон України від 05 квітня 2007 р. № 877-V. *Відомості Верховної Ради України*. 2007. № 29. Ст. 389.
 11. Про особливості здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності щодо фізичних осіб – підприємців та юридичних осіб, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності : Закон України від 23 лютого 2012 р. № 4448-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 49. Ст. 558.
 12. Андрійко О.Ф., Банчук О.А. Форми і методи адміністративного контролю в умовах децентралізації виконавчої влади. *Правова держава*. Вип. 30. 2019. 606 с.
 13. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23 грудня 1993 р. № 3792-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 13. Ст. 64.
 14. Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних : Закон України від 23 березня 2000 р. № 1587-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 24. Ст. 183.
 15. Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування : Закон України від 17 січня 2002 р. № 2953-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 17. Ст. 121.
 16. Про схвалення Концепції реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 червня 2016 р. № 402-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/402-2016-%D1%80#n8>.
 17. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення національного органу інтелектуальної власності : Закон України від 16 червня 2020 р. № 703-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 45. Ст. 387.
 18. Про Національний орган інтелектуальної власності : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 жовтня 2020 р. № 1267-р. URL:

- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1267-2020-%D1%80#Text>.
19. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17 березня 2011 р. № 3166-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 38. Ст. 385.
 20. Положення про Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України : Постанова Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 459. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/459-2014-%D0%BF#Text>.
 21. Про затвердження Положення про державного інспектора з питань інтелектуальної власності Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства : Постанова Кабінету Міністрів України від 17 травня 2002 р. № 674. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/674-2002-%D0%BF#Text>
 22. Перелік суб'єктів господарювання, які підлягають державному нагляду (контролю) у сфері інтелектуальної власності. URL: me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=c300a921-7775-47b3-ac23-11bb2a8fef26&title=DerzhavniiNagliadkontrol-USferiIntelektualnoiVlasnosti.
 23. Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері інтелектуальної власності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) Міністерством економічного розвитку і торгівлі» : Постанова Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2018 р. № 912. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/912-2018-%D0%BF#Text>.
 24. Про затвердження уніфікованої форми акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері інтелектуальної власності, та форми припису щодо усунення порушень, виявлених під час проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері інтелектуальної власності : Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі від 29 січня 2019 р. № 96. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0152-19#Text>.
 25. Про затвердження Інструкції з оформлення державними інспекторами з питань інтелектуальної власності Міністерства економічного розвитку і торгівлі України матеріалів про адміністративні правопорушення: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі від 13 лютого 2019 р. № 217. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0251-19#Text>.
 26. Адміністративне право : підручник / Ю.П. Битяк, В.М. Гаращук, В.В. Богуцький та ін. ; за заг. ред. Ю.П. Битяка, В.М. Гаращука, В.В. Зуй. Харків : Право, 2010. 624 с.
 27. Андрійко О.Ф. Державний контроль в Україні: організаційно-правові засади. НАН України, Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. Київ : Наукова думка, 2004. 304 с.
 28. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 р. № 794-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 13. Ст. 222.

Kapitanenko N. P. Administrative and legal principles of state internal control in the field of intellectual property right implementation

The article analyzes the administrative and legal principles of state internal control in the field of intellectual property right implementation. It is established that the epoch of democratic transformations in the Ukrainian society presupposes clarity, balance and efficiency of the state power functioning. An important place in ensuring these requirements is occupied by state internal control.

The content of state internal control in the field of intellectual property right implementation is determined, which includes a set of measures such as monitoring, verification and analysis, which are used by authorized executive bodies and officials to perform their tasks.

It is noted that the legal nature of internal control is that it can be carried out only by executive bodies and officials within the limits set by legal standards, with a clear definition of tasks, scope, object, form and timing of control and the controlling body.

The tasks of the state internal control in the field of the intellectual property right implementation are revealed. It was found that internal control is exercised by the executive bodies in accordance with the powers that determine the content of their activities. According to the sphere of activity subject to control, internal control is classified into intradepartmental, interdepartmental and supra-departmental one.

It is established that intradepartmental control in the sphere of intellectual property involves the fulfillment of control actions by the Ministry of Economic Development, Trade and Agriculture of Ukraine, one of whose tasks is to ensure the formation and implementation of state policy in the field of intellectual property. The fulfillment of direct state intradepartmental control is entrusted

to state inspectors on intellectual property issues. Interdepartmental control in the field of intellectual property is carried out by the central executive bodies of interbranch competence, which are the Ministries of Ukraine and other central executive bodies (services, agencies, inspections). Supra-departmental control is exercised by the Cabinet of Ministers of Ukraine as the highest body in the system of executive bodies.

Key words: *administrative and legal principles, state control, internal control, intellectual property right, right implementation.*